



Beslisnota voor de raad

Datum 6 december 2023

Openbaar

Onderwerp Visie Zwolle Circulair
Versienummer 7

Portefeuillehouder P. Guldemon
Informant Heidi Mensink
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon (06) 2142 9466
Email H.Mensink2@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 5.1.2 We faciliteren de veranderende economie
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van N.v.t.

Bijlagen 1. Visie Zwolle Circulair

De raad wordt voorgesteld te besluiten om

1. de Visie Zwolle Circulair vast te stellen en daarmee een heldere visie en koers te bieden, mede door in te zetten op vier terreinen, te weten: bouw, economie, afval en grondstoffen, bedrijfsvoering.

Inleiding

In het huidige coalitieakkoord 2022-2026 'Samen voor een waarde(n)volle toekomst' is ingezet op een economie die leidt tot brede welvaart. Elke transitie kent een aantal fases. We hebben in de afgelopen jaren kennis en ervaring opgedaan, een stevig netwerk opgebouwd en bewustwording gecreëerd voor de noodzaak van deze circulaire transitie. Ook in de samenleving - landelijk en lokaal - merken we steeds vaker de (op)roep tot verandering. Waar circulariteit eerder werd beschouwd als een mooie plus, wordt circulair nu steeds meer 'het nieuwe normaal'. Lineair is daarmee niet langer de regel, maar op termijn de uitzondering.

Want de transitie naar een circulaire economie is onvermijdelijk. De lineaire economie is vanuit ecologisch oogpunt niet houdbaar. Bovendien worden bepaalde grondstoffen schaars (en daarmee duur), wat onze (landelijke) economie ook kwetsbaar maakt voor geopolitieke beïnvloeding. Europa en de rijksoverheid bereiden (o.a. in het beleidsprogramma Klimaat) strengere klimaatwet- en regelgeving voor. Door nu volop in te zetten op een circulair Zwolle, sorteren we daarop voor.

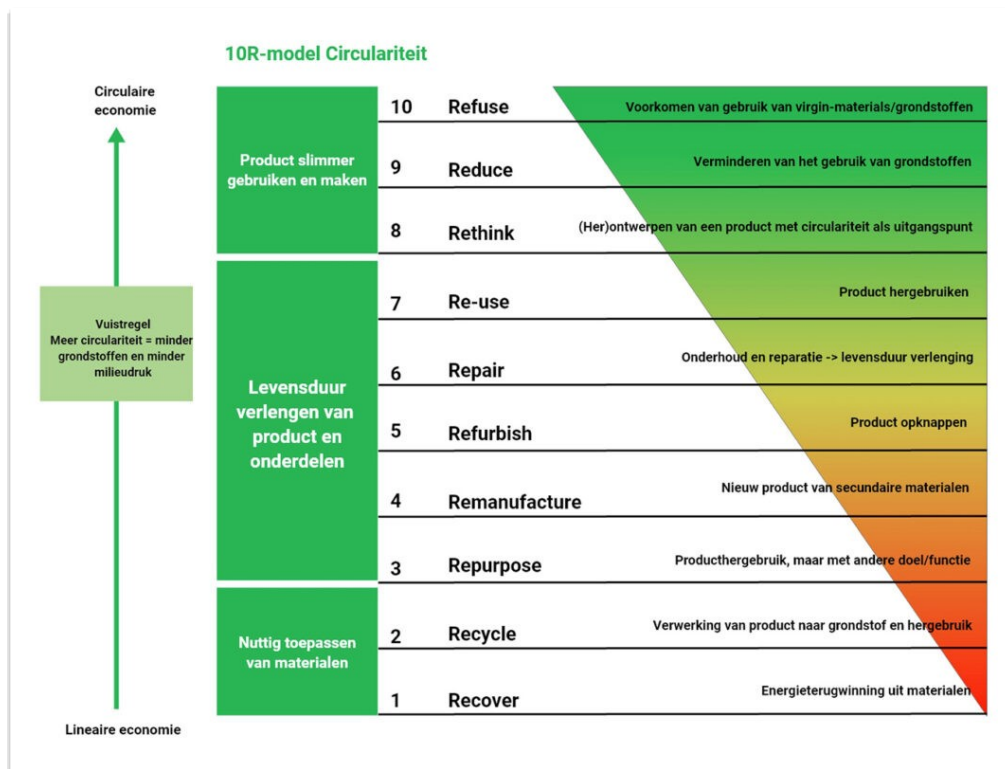
De Visie Zwolle Circulair vloeit voort uit het Programmaplan Circulaire Economie en De Zwolse aanpak circulair bouwen. We sluiten aan bij de nationale en provinciale doelen die gesteld zijn voor de circulaire economie.

Met de Visie Zwolle Circulair laten we zien waar we staan in de transitie en hoe we die in de komende jaren gaan versnellen. Daarbij richten we ons op vier terreinen, te weten: bouw, economie, afval en grondstoffen, bedrijfsvoering. Op hoofdlijnen beschrijven we wat er moet gebeuren en per terrein zal in samenspraak met de organisatie en stakeholders een uitvoeringsplan komen met onderling integrale afstemming waar nodig. Zo groeien we van 'circulair waar het kan' (nu), via 'versnelling en focus' (vervolgfase), naar 'circulair tenzij' (voorbereiding op 2030) en '100 procent circulair' (einddoel).

Datum 6 december 2023

Beoogd effect

Het beoogd effect van de visie is het bereiken van een circulair Zwolle in 2050. Onze lineaire economie transformeren naar een circulaire is geen kwestie van een paar aanpassingen.



We zullen anders moeten produceren, consumeren, zuiniger moeten zijn op onze spullen en veel intensiever moeten samenwerken. In een circulaire economie heeft iedereen een verantwoordelijkheid om materialen zo lang mogelijk, zo hoogwaardig mogelijk te benutten of waar mogelijk waarde toe te voegen. Dus zowel ontwerpers als producenten, vergunningverleners, consumenten, afvalverwerkers en de gemeente. Het is naast een technische vooral ook een maatschappelijke transitie, met gedragsverandering als belangrijke component. Om deze enorme opgave behapbaar te houden, richten we ons in eerste instantie op vier terreinen. Daarbij gebruiken we de bekende R-ladder als instrument (zie beeld). Het beoogde doel is, in lijn met het Nationaal Programma Circulaire Economie, op de vier genoemde terreinen steeds een stap hoger te zetten op deze ladder: hoe hoger op de R-ladder, hoe effectiever de strategie. Daarmee verleggen we onze activiteiten van de achterkant van het proces ('afval opruimen') gestaag naar de voorkant (producten slim ontwerpen en andere verdienmodellen hanteren).

Argumenten

1.1 We willen voortbouwen op onze ervaringen en een duidelijke koers bieden:

Vanuit het programma Circulaire Economie hebben we onder de vlag van '1000 bloemen bloeien' ingezet op diverse experimenten en pilots en zo ook bewustwording gekweekt. In Zwolle is de laatste jaren een aantal aansprekende ontwikkelingen in gang gezet, waaronder Dutch Circular Polymer Valley, Ambachtscentrum WaardeRing en Port of Zwolle. Deze vragen nu om verdere verankering in de regio Zwolle. De haven kan Zwolle een stevige positie geven als 'circulaire hub' voor de regio. Daarnaast zijn er volop kansen voor verdere ontwikkeling van andere sectoren die goed vertegenwoordigd zijn in de regio Zwolle. In bijvoorbeeld de IT-, kunststoffen- en agrarische sector en in ambachtscentra kunnen nieuwe verdienmodellen floreren. De visie beschrijft deze ontwikkelingen en is bedoeld om houvast te bieden op basis van een heldere visie opdat ondernemers, inkopers, initiatiefnemers en alle



Datum 6 december 2023

medewerkers van de gemeente Zwolle circulair denken en handelen als vanzelfsprekend beschouwen. Zodat we in 2030 voor 50% en uiterlijk in 2050 in een volledig circulaire stad leven.

1.2. We willen focus aanbrengen en impact maken, door in te zetten op vier terreinen:

We kiezen voor versnelling én focus omdat dit nodig is om doelstellingen tijdig te behalen. Dit kan door focus op vier terreinen aan te brengen die het meest kansrijk zijn om impact te maken:

Bouw: Zwolle staat voor een enorme woningbouwopgave, inclusief bijbehorende voorzieningen en verschillende onderwijsgebouwen zijn aan vernieuwing toe. Als toevoeging gebruiken we daarbij ook Het Nieuwe Normaal (HNN) van Cirkelstad als afwegingskader. Dit is een nieuwe gedragen standaard met haalbare én ambitieuze prestaties voor circulair bouwen. Er zijn raamwerken ontwikkeld voor: gebouw, gebied en infra. De standaarden die zijn opgenomen, zijn tot stand gekomen door evaluaties van gerealiseerde projecten. Door Het Nieuwe Normaal te gebruiken, ontstaat een eenduidige taal voor circulair bouwen.

Economie: onze circulaire doelstelling op economisch vlak is om 'reguliere' bedrijven in Zwolle te helpen de transitie te maken naar een circulair bedrijfsmodel. Daarnaast circulaire startups waar nodig te faciliteren en kritisch te zijn op welke nieuwe ondernemingen we aantrekken: circulariteit wordt een zwaarwegend criterium.

Afval en grondstoffen: we werken toe naar louter grondstoffenbeleid. Daarnaast ligt een grote kans bij bedrijfsafval, wanneer we dat gaan beschouwen als bron van grondstoffen.

Bedrijfsvoering: op basis van onderzoek naar circulariteit in de bedrijfsvoering worden vervolgstappen bepaald voor de 'roadmap' naar op termijn volledig circulair inkopen.

1.3 We willen nieuwe manieren van financiering nader in beeld brengen en toepassen:

De lineaire economie is gestoeld op systemen die het traditionele take-make-waste-model ondersteunen. Die systemen, bijvoorbeeld op het vlak van financiering, werken de transitie naar een circulaire economie vaak tegen. Daarom is het nodig om op een andere manier na te denken over waarde(ren) en om financierings- en verdienmodellen daarop aan te sluiten. We gebruiken de komende tijd ook om vorm te geven aan nieuwe manieren van financiering en de betekenis daarvan voor onze begrotingssystematiek.

Uitvoering van de visie op de vier terreinen vraagt tijd en kennisontwikkeling. Daarvoor wordt 2024 ook als overgangsjaar beschouwd om vanuit de eerdere programmatische aanpak zorg te dragen voor borging in de lijn.

Financiën

Het programma Circulaire Economie is de afgelopen periode (tot eind 2023) grotendeels gefinancierd met incidentele middelen. Dit was ook passend bij de inzet op experimenten en voorbeeldprojecten. Nu we een nieuwe fase ingaan van de transitie naar een duurzame economie, willen we ook de financiering meer structureel vormgeven om de benodigde inzet en de transitie in het benodigde tempo te bewerkstelligen.

Voor deze omschakeling gebruiken we 2024 als een overgangsjaar; we benutten dit jaar om de opgedane kennis en de benodigde inzet te borgen in het reguliere beleid. En te kijken wat nodig is om toe te werken naar het uitgangspunt 'circulair tenzij'. Daarnaast worden ook de uitvoeringsprogramma's voor de vier terreinen ontwikkeld. In de begroting 2024 is, als onderdeel van de middelen voor Duurzame Economie, een incidenteel bedrag van € 300.000,- voor de overgangsfase gereserveerd. Bij de PPN of uiterlijk bij de begroting 2025 zal het college voorstellen doen voor eventuele aanvullende (structurele) middelen.

Communicatie

Na vaststelling van deze visie zal communicatie gefaseerd plaatsvinden met in- en extern betrokkenen.



Datum 6 december 2023

Vervolg

Deze visie wordt na vaststelling in afstemming met de lijnorganisatie en stakeholders uitgewerkt op de vier terreinen. 2024 wordt benut als overgangsjaar om de opgedane kennis en de benodigde inzet te borgen in het reguliere beleid.

Openbaarheid

Deze beslisnota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer